

Ramon Lluís Lletjós i Castells**

1. INTRODUCCIÓ

La reforma de la política agrària comunitària (PAC) té, com un dels seus objectius més fonamentals, una més gran orientació de les produccions agràries envers les necessitats del mercat.

Això implica una flexibilització dels mecanismes d'intervenció que possibilitin una més gran adequació de l'oferta agrària a la demanda mitjançant l'actuació del mercat.

La nova realitat d'uns mercats agroalimentaris cada vegada més oberts fa necessari establir uns instruments de col·laboració i coordinació entre els diferents participants de la cadena agroalimentària que els dotin d'una eficàcia i transparència més grans.

Per assolir aquests objectius, el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació (MAPA) va elaborar un marc jurídic de relacions entre tots els protagonistes d'aquest procés: la Llei 38/1994 reguladora de les organitzacions interprofessionals agroalimentàries, que es va publicar en el *Bulletí Oficial de l'Estat* el 31 de desembre de 1994.

Amb aquesta Llei es pretén recuperar el retard pel que fa a l'enfortiment de la nostra cadena agroalimentària, creant unes relacions estables i uns mecanismes de cooperació entre productors, industrials i comercialitzadors en els diferents sectors. Cooperació que ha de donar estabilitat, que ha de permetre obrir nous mercats, establir línies de comercialització, implantar normes en matèria de qualitat i, en definitiva, enfortir les relacions agroalimentàries.

* Conferència donada en l'acte acadèmic de l'assemblea general ordinària de la ICEA el 12 de desembre de 1996.

** Cap del Servei d'Agricultura del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca i vicepresident de la ICEA.

El present document pretén entrar a fons en tot el que fa referència a la interprofessió en el sector agrari, i en aquesta línia s'inclouen dos primers punts referents que cal definir, què és la interprofessió i com s'organitza el seu funcionament. El tercer capítol es dedica a veure, succintament, què succeeix a Europa, on les organitzacions interprofessionals agroalimentàries (siguin de dret públic o privat) han experimentat un desenvolupament important, i aquest apartat acaba amb la visió que la mateixa Comissió Europea té de les interprofessionals actuals. Posteriorment, entrem a veure la interprofessió dins de l'Estat espanyol, i en aquest capítol definim dos períodes; l'un, abans de la promulgació de la Llei 38/1994, i l'altre després, analitzant els trets bàsics i fonamentals de l'esmentada disposició reguladora de les organitzacions interprofessionals agroalimentàries. Els últims capítols ens defineixen la situació actual de desenvolupament de la Llei 38/1994, i la valoració que amb caràcter general se'n fa, així com la incidència que pot tenir en la vertebració del sector agrari català, incloent-hi la possibilitat de legislar sobre una llei interprofessional catalana.

2. QUÈ S'ENTÉN PER INTERPROFESSIÓ?

Per interprofessió en el sector agrari, podem entendre la regulació de les relacions comercials entre el sector productor i la indústria.

Si això és així, la interprofessió ha de complir, en el sector agroalimentari, els objectius següents:

1. Organitzar econòmicament el sector.
2. Conèixer més i millor els mercats.
3. Regular les relacions amb els industrials.
4. Defensar els interessos de productors i industrials.

Els dos apartats anteriors em permeten fer-me o plantejar-me un nou interrogant: És necessària avui en dia la interprofessió en el sector agrari?

La resposta contundent ha de ser que sí per tres motius molt cabdals i interrelacionats:

1. Mercat Únic Europeu i Acord General sobre Aranzels Duaners i Comerç (GATT).
2. Competència ferotge amb produccions provinents de països tercers.
3. La supervivència del sector agrari comporta millorar la competitivitat i qualitat de les seves produccions.

3. QUIN ÉS L'INSTRUMENT PER REGULAR LA INTERPROFESSIÓ?

Com hem dit abans, la interprofessió el que pretén és regular o coordinar els diferents esglaons de la cadena alimentària (producció, transformació, comercialització, distribució).

Aquesta coordinació pren formes molt diferents en els diversos països de la Unió Europea. En alguns casos es tracta d'estructures privades de concertació i defensa d'interessos comuns; en d'altres, són organismes de caràcter més o menys públic, però participats i gestionats pel conjunt de cada sector.

Sigui quina sigui la fórmula emprada, el grau d'organització, de vertebració sectorial del sistema agroalimentari, és molt elevat en quasi tots els països de la Unió, i té el suport ferm dels poders públics estatals.

4. QUÈ SUCCEEIX A EUROPA?

Analitzem la situació als principals països de la Unió Europea:

França

- En aquest país la interprofessió en el sector agrari està regulada per la Llei 600/1975, modificada en darrer terme l'any 1980.
- El marc de desenvolupament de la concertació en el sector s'estableix per la via de les organitzacions interprofessionals agroalimentàries (OIA), que són de caràcter privat i presents en la totalitat dels sectors de producció.
- El finançament de les diferents OIA prové de les taxes parafiscals i les cotitzacions voluntàries dels seus integrants, convertides en obligatòries gràcies al procediment d'extensió de regles i normes reconegut en la llei de base.
- Les seves funcions són les de concertació entre els diferents esglaons de la cadena alimentària per a la defensa dels interessos comuns. Promouen i difonen la recerca al llarg de tota la cadena, financen campanyes de promoció genèrica, realitzen estudis de mercat, fan seguiments estadístics de l'oferta i la demanda... No fixen preus ni quotes de producció.
- La producció està representada per les organitzacions sindicals sectorials adherides a les de caire general (les organitzacions de

caire general són presents en el Consell Superior d'Orientació Agrícola i Alimentari, de caràcter polític) i les cooperatives i/o les organitzacions de productors.

- La distribució està igualment representada, excepte en els productes de consum en fresc.
- En definitiva, la composició de les OIA s'estableix per consens, segons la realitat econòmica.

Itàlia

- L'any 1989 es va aprovar la Llei d'acords interprofessionals, que fins ara no ha servit per construir estructures estables de concertació.
- Se signen acords interprofessionals amb alguns sectors, que són poc eficaços, atès que no es preveu l'extensió de normes.
- Sembla que es vol fer un acostament al model francès.

Alemanya

- No hi ha OIA, només per al cas de la remolatxa de sucre i pel vi.
- El cooperativisme substitueix l'estructura vertical de la concertació en el sector agrari.
- Hi ha el que s'anomena Societat Central de Comercialització Agrària (CMA), que és una societat mercantil de responsabilitat limitada creada pel Govern, un 51 % del capital de la qual pertany a les organitzacions de productors agraris i el 49 %, a associacions d'indústries agràries i comerciants
- La CMA s'ocupa, entre altres coses, de la promoció i la publicitat en el mercat interior i exterior; organitza fires comercials i exposicions; executa estudis de prospecció de mercat, i promou la qualitat (*label* de qualitat).
- S'estructura en comitès funcionals i, sectorialment, en catorze comitès per a productes.
- El finançament es fa per taxa parafiscal pagada pels mateixos productors agraris i per les indústries.

- Existeix un altre organisme paral·lel a la CMA que és el ZMP, que té com a funció l'elaboració d'estadístiques del sector agroalimentari.
- Tant la creació de la CMA com del ZMP són posteriors (1969) a la posada en marxa de la CEE, i responen explícitament a la necessitat de defensar-se d'una possible invasió de productes alimentaris francesos, italians i holandesos, amb sectors agroalimentaris més potents que els alemanys.

Holanda

- Igual que el sector alemany, l'holandès es caracteritza per una forta implantació del cooperativisme.
- Tot i això, existeixen uns organismes de coordinació verticals sectorials, és a dir, OIA, que són de dret públic, sotmeses al control del govern i finançades per taxes parafiscals: *Productiesbepaen*.
- En aquest tipus d'organismes, tots els integrants d'un sector (productors, industrials i comerciants) hi pertanyen de manera automàtica i, per tant, les seves normes i reglaments són de compliment obligat per a tots, tant per a empresaris com per a treballadors.
- La creació d'aquests organismes es basa en la Llei sobre l'organització econòmica de dret públic del 1950.
- Desenvolupen totes les funcions d'una interprofessional, a excepció de les relacions contractuals, la promoció de la qualitat, la R+D, el foment de l'exportació, l'elaboració d'estadístiques, estudis de mercats...
- Executen les organitzacions comunes de mercat (OCM), funció per la qual són remunerats per l'Estat.
- Tenen amplis poders reglamentaris relacionats amb les normes de qualitat, tipificació i normalització, envasat, etiquetatge...
- La seva gestió és enterament interprofessional.

Regne Unit

- L'estructura més coneguda són els *Marketing Boards*, que són en realitat unes cooperatives de control de l'oferta, per tant, de

caràcter horitzontal, creades per llei i de pertinença obligatòria. Es troba en procés de desmantellament.

- Els que ara comencen a funcionar com a OIA són els anomenats *Commodities Commissions*. Inicialment es van constituir per regular el mercat i defensar la producció estatal amb relació a les importacions en alguns sectors importants, com el de cereals o el de la carn.
- Després de l'ingrés a la CEE, es van convertir en organismes d'execució de la PAC.
- La seva gestió es totalment interprofessional i desenvolupa funcions de promoció de la qualitat, foment de la R+D, promoció del consum i de les exportacions.
- El finançament es fa per taxes parafiscals pagades pels productors i pels industrials.
- El sistema agroalimentari està, per tant, molt estructurat, molt regulat i amb una gran participació institucional de tipus interprofessional.

Dinamarca

- Hi ha molt pes per part del cooperativisme agrari i, per tant, queda poc espai per a les OIA.
- Existeixen uns organismes interprofessionals anomenats *comitès d'exportació* per a cadascun dels grans sectors productius, que tenen com a funcions la promoció de l'exportació i d'altres de tipus interprofessional (R+D, normes de qualitat).
- En aquests comitès d'exportació hi són presents sindicats agraris, cooperatives, empreses de transformació i empreses d'exportació.

Bèlgica

- Cooperativisme molt implantat i poc pes de les OIA, excepte en el sector del tabac, on hi ha una OIA de caire privat.

Grècia

- Hi ha un cooperativisme de serveis bastant desenvolupat, però que ha tingut greus problemes financers.

- Hi ha algunes estructures lligades a les denominacions d'origen (DO), com és el cas dels vins i dels formatges, que adopten una composició interprofessional sense cap tipus de llei que els empari.

Portugal

- Estructures de coordinació vertical poc desenvolupades, herència dels sindicats corporatius verticals existents abans d'implantar-se la democràcia.

Què es pot concloure de la interprofessió a Europa?

1. Que les organitzacions de tipus interprofessional, independentment de la seva naturalesa, neixen amb l'objectiu de regular els mercats i les relacions en el si de la cadena alimentària, incorporant-hi posteriorment altres objectius com el coneixement de l'oferta i la demanda, la millora de la qualitat, la promoció dels productes, els estudis de mercat, la R+D aplicada i la difusió d'innovacions tecnològiques. Al mateix temps, són veritables grups de pressió per defensar interessos de tots els implicats en la cadena. Al llarg del temps, les funcions inicials de regulació dels mercats s'han desplaçat i, en alguns casos, s'han transformat en organismes executors de la PAC (com és el cas del Regne Unit i Holanda), a la vegada que desenvolupen les altres funcions de promoció del sector en el seu conjunt.

2. En tots els casos, aquestes organitzacions tenen una gran relació amb l'Estat, ja que són organitzacions de dret públic (Regne Unit i Holanda), o bé tenen capacitat normativa atorgada per l'Estat (cas de França).

3. La gestió i el finançament corresponen en tots els casos al sector privat, tot i que moltes reben fons de l'Estat com a pagament de les funcions que els són transferides.

5. COM VEU LA UE LES OIA ACTUALS?

Podríem dir que la UE veu les OIA com a estructures molt protectionistes de la producció de cada país, fet aquest que pot atemptar contra les lleis de la lliure competència. L'anomenat *esperit estatal*.

Tampoc es veu massa bé el fet que algunes OIA actuïn com a reguladores del mercat, ja que això és un paper que han de desenvolupar les OCM de cada sector de producció.

La Comissió, amb el suport de països com Alemanya, Dinamarca, el Regne Unit..., on hi ha una forta implantació cooperativa, ha delimitat les actuacions de les OIA en els àmbits següents:

1. Transparència del mercat.
2. Organització de les relacions sectorials.
3. Promoció dels productes.
4. Recerca
5. I amb molta prudència: extensió de normes.

En conseqüència, és necessària una reestructuració i un alleugeriment de les estructures burocràtiques adaptant-les més a una situació de globalització dels mercats.

Tot i això, la UE reconeix la utilitat de les OIA per desenvolupar certs aspectes de la PAC, com són l'adaptació de l'oferta a la demanda o el foment de la qualitat, que abans ja hem comentat. De fet, l'OCM de fruites i hortalisses, recentment aprovada, inclou una referència específica a les interprofessionals i l'extensió de normes, igual que succeeix en la proposta de reforma de l'OCM vitivinícola, que, tot val a dir-ho, va ser el primer sector on la Unió Europea va reconèixer explícitament el paper de les interprofessionals.

En qualsevol cas, resulta evident que els països que no tinguin aquest tipus d'estructures, estan en condicions d'inferioritat per adaptar-se i defensar-se en el context d'una creixent competitivitat dels mercats europeus o internacionals agroalimentaris.

6. LA INTERPROFESSIÓ A L'ESTAT ESPANYOL ABANS DEL 1995

La Guerra Civil va tallar el procés de vertebració del sector agrari, el qual havia començat a coordinar-se d'una manera similar a la d'altres països europeus.

Ja en democràcia, es van començar a fer alguns intents d'estructuració vertical del nostre sistema agrari.

A falta d'una estructura cooperativa forta, l'experiència o referència més important en relació amb la interprofessió es va centrar, la decada dels anys vuitanta, en una política de contractes agraris a partir d'una disposició de l'any 1982 que va afectar trenta-tres productes amb més de 100.000 contractes, una producció de tres milions de tones i un valor superior als 100.000 milions de pessetes. Tot i això, els contractes, quasi sempre pel seu escàs compliment i els graus de compromís, no han tingut cap efecte sobre

l'organització del sector agrari en les seves relacions amb la indústria, i molt menys per organitzar l'oferta.

Alguns sectors van intentar mantenir, la dècada dels vuitanta, més o menys precariament, estructures i activitats interprofessionals amb objectius molt diferents.

Això, afegit a altres qüestions, ha produït una manca de competitivitat dels nostres productes agroalimentaris per la impossibilitat de portar a terme promocions genèriques continuades, manca de mecanismes de millora de la qualitat, dificultats en la recerca.

Aquest conjunt de problemes van portar les Organitzacions Professionals Agràries i el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, l'any 1992, a signar un acord marc per tal d'establir una norma interprofessional. No obstant això, i a pesar del consens sobre la necessitat d'establir una llei d'interprofessionals, aquesta no va veure la llum fins al 31 de desembre de 1994.

Abans de parlar de la promulgació de la Llei 38/1994 reguladora de les interprofessionals a l'Estat espanyol, hauríem de fer una referència molt breu als intents de creació d'aquest tipus d'organismes.

En primer lloc, ens caldria parlar de la Confederació Interprofessional Lletera Espanyola (CILE), que no ha arribat a reeixir no se sap molt bé si per les pressions d'alguna indústria o de l'Administració agrària mateixa.

També ens cal parlar de la relació interprofessional entre productors i industrials de la remolatxa a l'Estat espanyol, que data de l'any 1978. L'any 1983 es va crear la Comissió Nacional amb participació de l'Administració i la possibilitat d'assumir funcions delegades pel Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació en l'execució de les normes de campanya. Aquesta Comissió Nacional va tenir una curta durada, ja que la campanya 1983-1984 va ser la darrera. L'adhesió de l'Estat espanyol a la CE va comportar que el Reglament (CEE) 206/1968 donés cobertura al sector. En l'actualitat, les normes comunitàries són les que formen la base jurídica de les relacions entre professionals de la cadena remolatxa-sucre a l'Estat espanyol.

El 8 de setembre de 1983 se signen a València els estatuts per a la constitució de la Interprofessional Citrícola Espanyola (Intercitrus). L'afiliació és voluntària i hi poden pertànyer les organitzacions professionals més representatives. Tot i això, hi ha una excepció, que és que les agrupacions de productors que no siguin cooperatives hauran d'acreditar un mínim del 10 % de la producció citrícola per poder formar un grup propi. Les funcions són de promoció de la qualitat i informació, i s'exclouen les referents a la gestió dels mercats. S'atribueix certes missions de representació del sector entre

els poders públics. El finançament es fa a través dels membres (és a dir, de les organitzacions), tot i que en els dos primers anys de funcionament va ser finançada per l'Administració.

També ens cal parlar de l'Associació Interprofessional de Farratges Espanyols (AIFE) i d'Intervac, on és present Asovac.

S'han fet intents per crear una associació interprofessional del cotó, les fruites seques i el blat dur. En definitiva, la falta d'interprofessió en el sector agrari, d'interlocutors vàlids des d'una perspectiva econòmica en un sector sense vertebrar i amb unes organitzacions agràries de les quals, en la major part dels casos, no es coneix l'autèntica representativitat, va portar el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació a plantejar la necessitat de legislar sobre aquesta qüestió, tenint en compte, a més, la competència i les actuacions que porten a terme les organitzacions a l'exterior del nostre país.

7. LLEI 38/1994 REGULADORA DE LES ORGANITZACIONS INTERPROFESSIONALS AGROALIMENTÀRIES (OIA)

El 31 de desembre de 1994, el *Bulletí Oficial de l'Estat* va publicar la Llei 38/1994, del 30 de desembre, per la qual es regulava la constitució d'organitzacions interprofessionals agroalimentàries a l'Estat espanyol, amb àmbit superior al d'una comunitat autònoma.

Aquesta Llei ha tingut un llarg procés d'elaboració, amb discussions i esmenes que han modificat substancialment els textos inicials, influint, alhora, en la redacció final.

Els requisits que han de complir les organitzacions interprofessionals agroalimentàries estatals són els següents:

1. Personalitat jurídica pròpia i exclusiva per a les finalitats per les quals són reconegudes. Sense ànim de lucre.
2. Tenir, en el sector implicat, una implantació significativa a escala estatal en la producció, transformació i comercialització.
3. Podran integrar-se en la interprofessional d'un sector determinat, les associacions o entitats associatives que representin el 5 % de la branca professional a què pertanyin en l'àmbit estatal o el 50 %, en l'autonomia, sempre que aquesta suposi el 3 % de la producció final agrària, pesquera o agroalimentària estatal o el 8 % de la comunitat autònoma d'implantació.

4. Els acords presos per una organització interprofessional seran de compliment obligat per a tots els membres que la integren.
5. La gestió de l'organització interprofessional la portarà a terme, de manera paritaria, el sector productor, d'una banda, i el transformador i comercialitzador, de l'altra.
6. Solament es reconeixerà una organització interprofessional estatal per cada sector de producció, a excepció de destinacions de productes, marcadament diferents o identificats per una qualitat que doni lloc a un mercat específic.

Les finalitats de les organitzacions interprofessionals agroalimentàries, seran les següents:

1. Contribuir a l'eficiència, la transparència i al millor coneixement dels mercats.
2. Millorar la qualitat dels productes en totes les fases, des de la producció fins que arriba al consumidor.
3. Promoure programes de recerca i desenvolupament.
4. Promoure el coneixement de la producció agroalimentària, així com facilitar-ne una informació adient al consumidor.
5. Dur a terme actuacions de cara a la defensa del medi ambient.
6. Intervenir en una constant adaptació dels productes agroalimentaris segons la demanda del mercat.

Les organitzacions interprofessionals agroalimentàries seran reconegudes i inscrites pel Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació i els seus acords seran tramesos a aquest ministeri per a la seva aprovació, amb la facultat, mitjançant una ordre ministerial, de fer-ne extensiu el compliment, total o parcialment, a tots els productors, industrials o operadors estatals del productes de referència. Si aquest acord extensiu porta implícita una aportació econòmica, es podrà proposar que aquesta sigui obligatòria per a tots els agents econòmics operatius en el sector, tot i que no estiguin integrats en l'organització interprofessional en qüestió.

Es crea igualment un consell general de les organitzacions interprofessionals, amb la funció d'assessorar i emetre informes previs dels esmenats acords abans d'ésser aprovats.

La nova Llei també confereix a aquestes organitzacions la capacitat d'autofinançar-se a través d'aportacions voluntàries dels seus membres. A aquestes quantitats s'hauran d'afegir les que siguin de caràcter obligatori, quan els acords siguin obligatoris per a tots.

Amb aquesta Llei el que es pretén es promoure estructures de vertebració vertical que permetin millorar la competitivitat i qualitat dels nostres productes, tant per competir en el mercat interior com exterior. Es tracta, per tant, d'un model d'organització econòmica que ha de permetre la coordinació entre productors, industrials i professionals de la comercialització dels aliments.

També és important ressaltar que la Llei no genera cap tipus de despesa pública, ja que el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació no preveu cap línia de subvenció específica. S'ha de destacar igualment que l'efecte sobre l'ocupació és molt positiu en la mesura que es millora l'eficàcia del sector en el seu conjunt. En definitiva, es tracta d'un instrument útil a favor de l'elevació del nivell competitiu dels nostres productes alimentaris.

8. EN QUINA SITUACIÓ ES TROBA ACTUALMENT EL DESENVOLUPAMENT DE LA LLEI 38/1994 REGULADORA DE LES INTERPROFSSIONALS AGROALIMENTÀRIES?

La disposició final primera de la Llei 38/1994 autoritza el Govern de l'Estat a dictar totes les disposicions que siguin necessàries per al desenvolupament de l'esmentada Llei.

En concret, es necessiten dos decrets: el primer, que reguli la composició i funcionament del Consell General de les Interprofessionals, i el segon, sobre l'articulació de les organitzacions interprofessionals.

El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació va elaborar, al seu moment, un projecte de reial decret en el qual es feia referència al reconeixement de les OIA; el procediment per a l'extensió de normes; el control, seguiment i procediment sancionador; el registre de les OIA, i el consell general de les OIA. És a dir, que en una mateixa disposició legal es tindrien en compte els dos aspectes que calia reglamentar per a la posada en marxa efectiva de la Llei.

Aquesta disposició (Reial Decret 2070/1995, del 22 de desembre de 1995) presenta els trets fonamentals següents en els diferents apartats que es preveuen:

1. Reconeixement de les OIA

- El concepte d'implantació considerada com a significativa es fixa en un 20 % en la producció i un 20 % en la transformació i comercialització. Els mitjans de prova d'aquesta representativitat són molt diversos.
- Es parla del procediment per obtenir el reconeixement del MAPA, que s'inicia amb la sol·licitud d'inscripció signada per totes les organitzacions integrants de la interprofessional i finalitza amb la resolució del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.
- Es regula també la retirada del reconeixement per diversos motius: incompliment de les condicions per ser OIA o per haver estat sancionada.

2. Procediment per l'extensió de normes

- Per sol·licitar l'extensió de normes es procurarà tenir el suport del 50 % dels productors i operadors de les branques implicades, els quals, a la vegada, han de representar les dues tercers parts de les produccions afectades. L'acreditació de la representativitat es farà per un sistema obert.
- S'hauran de justificar els motius pels quals se sol·licita aquesta extensió de normes i la destinació dels fons que es recaptin per a aquesta extensió.
- L'informe per a la concessió de l'extensió de normes l'haurà de fer el Consell General d'Organitzacions Interprofessionals; tot i que la resolució definitiva l'adoptarà el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació de manera individual, o bé conjunta amb altres ministeris quan l'extensió sol·licitada afecti altres departaments ministerials.

3. Control, seguiment i procediment sancionador

- El MAPA vetllarà pel compliment de les obligacions de les OIA, verificant-ne els resultats econòmics i les activitats.
- El compliment de les extensions de normes serà vetllat per les OIA que ho hagin sol·licitat. En cas d'incompliment pels no-membres, seran les mateixes OIA les que ho denunciïn.

4. Registre de les OIA

- El Registre de les OIA tindrà caràcter públic i s'hi inscriuran totes les organitzacions interprofessionals que hagin obtingut el reconeixement del MAPA.
- Les comunitats autònomes hauran de comunicar al Registre de les OIA, amb caràcter informatiu, totes les que s'hagin reconegut en el seu àmbit territorial, en compliment del que es disposa en la disposició addicional segona de la Llei 38/1994.

5. Consell General d'Organitzacions Interprofessionals

- El Reial Decret estructura orgànicament i competencialment el Consell.

També cal fer esment de les modificacions d'alguns preceptes de la Llei 38/1994 que s'estan tramitant per la via del Projecte de llei de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, que en aquests moments es debat en el Senat.

En concret, i per destacar algunes variacions importants, podem fer referència a les següents:

1. Supressió de la disposició transitòria única en la qual es donava presència a les organitzacions representatives dels sectors productius, tot i que no tinguin o no reuneixin les condicions de representativitat, durant un període de dos anys.
2. Tot i que en el Congrés de Diputats es va canviar el concepte *participació paritària* per *participació equilibrada*, en el Senat es planteja tornar a la redacció inicial de la Llei 38/1994, és a dir, *participació paritària*.
3. Tot i que en un principi es va proposar la desaparició de les referències que la Llei feia a les denominacions d'origen, s'ha inclòs, en la fase de debat en el Congrés, una referència a aquesta qüestió amb el redactat següent

Els productes agraris i alimentaris amb dret a l'ús de denominacions d'origen i específiques, denominacions i indicacions de qualitat, i indicacions i denominacions geogràfiques, seran considerats, a l'efecte de la Llei, com a sectors o productes diferenciats d'altres de naturalesa igual o similar.

9. QUINA VALORACIÓ ES POT FER DE LA LLEI 38/1994 AMB CARÀCTER GENERAL I QUINA INCIDÈNCIA POT TENIR EN LA VERTEBRACIÓ DEL SECTOR AGRARI CATALÀ?

Conceptualment parlant, el fet de coordinar verticalment tots els esglaons de la cadena alimentària amb l'objectiu de millorar la competitivitat i qualitat de les nostres produccions per competir en uns mercats cada vegada més oberts, evidentment que és positiu.

Des de l'entrada de l'Estat espanyol en l'actual Unió Europea, s'ha posat de manifest la pèrdua de competitivitat dels nostres productes agroalimentaris amb relació als socis comunitaris, pèrdua que s'ha produït fins i tot en sectors des d'on es partia amb grans avantatges. Les explicacions d'aquesta situació són diverses, però entre elles es troba la manca d'estructuració vertical del nostre sistema agroalimentari; qüestions com la impossibilitat de realitzar una promoció genèrica continuada, la falta de mecanismes de millora de la qualitat dels quals es pot beneficiar tot un sector o les dificultats per escometre individualment la recerca, posen la nostra indústria alimentària i la nostra agricultura en una situació d'inferioritat.

Aquest conjunt de problemes va portar el sector i l'Administració a la redacció d'un acord marc, signat l'any 1992, que va ser el prelude de la Llei 38/1994, sobre la qual hi ha moltes opinions contraposades, però que constitueix una base molt bona per començar a treballar en la vertebració del nostre sector agrari.

El primer que podríem destacar d'aquesta Llei és que les OIA són un «ens» de naturalesa jurídica privada on la participació de l'Administració es limita a qüestions purament burocràtiques. No es tracta d'organitzacions tutelades per l'Administració i, per tant, es deixa que el mateix sector s'articuli per tal de fer front als reptes actuals de competitivitat. Aquest és un aspecte positiu.

Un segon punt que cal destacar és el reconeixement implícit de les denominacions d'origen i específiques, les quals, en certa manera, ja desenvolupen un paper semblant al que s'assenyala per a les interprofessionals.

Un tercer aspecte és el que fa referència a les finalitats d'actuació de les organitzacions interprofessionals, que se centren en tres àmbits fonamentals: produccions, coneixement dels mercats i promoció dels productes.

Aquest tres àmbits es troben dins de la línia que la comissió de la UE ha establert com a bàsics per al seu reconeixement i acceptació.

Pel que fa al reconeixement de les organitzacions interprofessio-

nals, el 5 % de representativitat pot donar lloc a entitats amb un elevat nombre d'associacions o agrupacions de professionals que dificultarien el consens o la consecució d'unanimitats per aconseguir acords que, en tot cas, haurien de ser de caràcter eminentment econòmic. D'altra banda, no té massa sentit que dins de les interprofessionals s'incloguin organitzacions professionals la finalitat de les quals és més aviat reivindicativa i no econòmica. En conseqüència, la presència d'una associació o organització en una interprofessional s'hauria de valorar més pel seu «pes econòmic» que no pel seu pes de representativitat. En aquesta línia, haurien de ser les entitats cooperatives les que representessin la producció, i no les organitzacions professionals.

Pel que fa a la participació paritària en la gestió de l'organització interprofessional agroalimentària, es considera més adequada que l'equilibrada, tal com s'havia apuntat en alguns indrets. El concepte *equilibrat* és molt genèric i és més concret, concís i ajustat el terme *paritat*.

També és molt important l'aspecte de l'extensió de normes, ja que això possibilitarà poder portar a terme una actuació uniforme en les diferents fases de la cadena agroalimentària i, per tant, aconseguir la totalitat de les finalitats que es persegueixen en la constitució d'una determinada organització interprofessional. Aquest és un dels aspectes més rellevants de la Llei.

Pel fet de tractar-se d'ens de naturalesa jurídica privada, el finançament ha de ser a càrrec dels mateixos integrants de la interprofessional, ja que són ells els que s'hi juguen els diners i, per tant, han de ser els mateixos membres els primers interessats que l'organització funcioni. Sembla també molt encertada l'ampliació de l'aportació econòmica a tots aquells productors i operadors no associats a la interprofessional i als quals s'aplica una extensió de regles o normes. No obstant això, aquesta és una qüestió que s'haurà de regular molt acuradament. Tot i que la Llei preveu una disposició transitòria única on es permet que les organitzacions representatives dels sectors productius puguin formar part de les interprofessionals, a més del Consell General de les Organitzacions Interprofessionals, per un període de dos anys, independentment de la seva representativitat, pensem que és molt correcte la seva supressió, tal com es proposa en el projecte de llei de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, ja que els membres de les OIA s'han de mesurar més pel seu «pes econòmic» que no pel seu «pes reivindicatiu».

Pel que fa a Catalunya, la Llei preveu una disposició addicional segona on es diu que les comunitats autònomes podrien regular el règim de les organitzacions interprofessionals agroalimentàries corresponents al seu àmbit.

En aquesta línia podríem dir, per tant, que si un determinat sector de producció representa, en producció, a Catalunya, més d'un 20 % del total

estatal, es podria constituir una interprofessional d'àmbit català que a la vegada podria integrar-se en una organització estatal que, d'aquest producte, es pogués crear.

Tot i que els sectors de producció que a Catalunya podrien formar una organització interprofessional no són molts (avícola, porcí, fruita fresca i avellana), sí que creiem que seria interessant crear un marc normatiu català per al seu reconeixement sobre la base de l'estatal.

En l'actualitat, la interprofessional farratgera de l'Estat té la seu social a Lleida, així com la de pera i poma, acabada de crear i encara pendent de l'aprovació del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació. Tanmateix, a Catalunya funciona ALLIC, que és la interprofessional del sector lleter que gestiona el Laboratori Interprofessional Lleter de Cabrils.

A partir doncs de la Llei 38/1994, hauran d'ésser els diferents sectors els que decideixen si volen incidir en els mercats mitjançant la creació d'estructures interprofessionals.